

Asia: VN/2215/2025

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Keski-Suomen hyvinvointialueen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi.

- Keski-Suomen hyvinvointialue yhtyy lausunnossaan Hyvil Oy:n ja Kuntaliiton antamiin eriäviin mielipiteisiin.

- Esityksessä olevat säästöt eivät ole realistisia. Muutoksesta aiheutuu hyvinvointialueille ensisijaisesti lisäkustannuksia, niin omiin sisäisiin prosesseihin, kun palvelun tuottajien prosesseihin, toimittajien prosesseihin, tietojärjestelmiin, ellei jopa uusia tietojärjestelmiä, ellei muutoksia saada tehtyä nykyisiin. Valtion tulisi korvata hankintatietovarannon vaatimat muutuskustannukset hyvinvointialueille. Ostolaskutieto on jo hyvinvointialuilla saatavana ja vastaava tieto olisi saatavana kevyemmillä toimenpiteillä.

- Tietojen saaminen ostolaskuille ei ole niin yksinkertaista, kun esityksessä on esitetty. Sopimustunnisteen käyttö on jo nyt käytössä osassa järjestelmiä ja kokemus on osoittanut, että sopimustunnistetta on hankala saada laskuille pyynnöistä huolimatta. Tämän lisäksi tulisi saada Hilma-tunnukset. Sopimustunnisteen ja Hilma-tunnisteen 50 %:in kattavuuden tavoittelu on hyvin epärealistista. Syinä tähän on esim. se, että kaikkien toimittajien järjestelmissä ei ole tiedon toimittamiseen mahdollisuuksia. Voidaanko tätä edes edellyttää toimittajilta? Toimittajat tulevat lisäämään tietojärjestelmäkustannuksen hintoihin.

- Yhteen tilaukseen voi sisältyä useita kilpailutuksia ja useita sopimuksia. Toimittaja ei pysty toimittamaan yhdestä tilauksesta useita laskuja eri kilpailutuksille ja sopimuksille. Yhden laskun sijaan tulisi kymmeniä laskuja. Prosessi hidastuisi, kangistuisi, automatisointi osin poistuisi ja manuaalinen työ lisääntyisi. Uusi tilanne edellyttäisi nykyisten prosessien purkamista ja osin automatisoinnin menettämistä. Tietojen kirjaaminen laskuille käsin vaatisi suuria henkilöstöresursseja, joita meillä ei ole käytettävissä. Muutoksia tulisi tehdä useisiin eri järjestelmiin tai tehdä jopa tietojärjestelmähankintoja, jotka aiheuttaisivat lisäkustannuksia. Tässä vaiheessa ei

ole tietoa onko kaikkien vaadittujen tietojen lisääminen mahdollista eri järjestelmiin tai niissä oleviin prosesseihin. Keski-Suomen hyvinvointialueelle tulee n 180 000 laskua vuosittain.

- Taseessa olevaan varaston ostetaan tavaraa, jolloin ostolaskujen lopullista palveluluokkaa ei tiedetä. Palveluluokka tiedetään vasta siinä vaiheessa, kun varastosta jaetaan tavaraa yksiköihin. Tätä huomattavasti myöhemmin saatavaa tietoa ei voida kiinnittää enää ostolaskuun. Nämä laskut tullaan raportoimaan ilman palveluluokkaa.

- Tietojen raportointi on uusi tehtävä, joka edellyttää työpanosta. Tiedot tulee olla saatavissa mahdollisimman automaattisesti raportoitavaksi.

- Tietojen toimittajien vastuu tietojen oikeellisuudesta on epärealistinen ja mahdoton. Laskuja ei ole mahdollista käydä yksittäin läpi ja varmistaa niiden salaus-, kilpailutus- ja sopimustietoja. Puhumattakaan siitä, että ostolaskujen tiedot tulisi käydä läpi riveittäin. Kaikilla käyttäjillä ei ole kaikkea tietoa prosessin kulusta. Tämä tarkoittaisi sitä, että nykyistä useampi henkilö kävisi jokaista laskua läpi. Automaattisen laskujen käsittelyn osuus pienenesi ja manuaalisen käsittelyn ja käsittelijöiden määrä lisääntyisi. Kustannukset olisivat arvioitua huomattavasti suuremmat. Laskuilla on edelleen henkilötietoja ja nämä laskut tulisi myös käsitellä yksitellen, joka edellyttää automatisoinnin purkua, jotta tiedot saadaan salatuksi. Tietoja voi olla eri paikoissa laskulla, joten käsittely olisi manuaalista työtä ja lisäisi kustannuksia. Tämä lisäisi myös tietoturvariskiä, koska laskuille voi jäädä manuaalisyöissä salassa pidettäviä tietoja.

- Siirtymäaika muutoksille on liian nopea, mm. sen vuoksi, että prosessit täytyy muuttaa koska mm. automatisaatio halutaan säilyttää ja tietojärjestelmätoimittajat tekevät muutoksia useiden organisaatioiden järjestelmiin yhtä aikaa.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

-

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

-

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

-

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

-

Leppä Lasse
Keski-Suomen hyvinvointialue

Kauppinen Ella
Keski-Suomen hyvinvointialue - Konsernipalveluiden toimialajohtaja Lasse
Leppä